

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра правових природоохоронних дисциплін

07-05-80М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни
«Логіка для юристів»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня
за освітньо-професійною програмою «Право»
спеціальності 081 «Право»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННП
Протокол № 2 від 26.09.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Логіка для юристів» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Мельничук Ю. І. – Рівне : НУВГП, 2024. – 28 с.

Укладач: Мельничук Ю. І., к.філос.н., доцент, доцентка кафедри правових природоохоронних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Швець О. М., к.ю.н., доцентка, в.о. завідувача кафедри правових природоохоронних дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності 081 «Право» Міщук І. В.

Попередня версія методичних вказівок: 07-05-61.

© Ю. І. Мельничук, 2024

© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Опис навчальної дисципліни та її структура	
1.1. Опис навчальної дисципліни.....	5
1.2. Тематика практичних занять	8
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики	9
1.4. Критерії та шкала оцінювання	10
2. Плани практичних занять.....	13
3. Індивідуальна та самостійна робота	25
Рекомендована література	26

ПЕРЕДМОВА

Логіка – це незмінна основа, на якій формується професіоналізм юриста, забезпечуючи точність думки, силу аргументів та обґрунтованість висновків. Завдяки логіці юрист здатний точно аналізувати складні ситуації, будувати переконливі аргументи та приймати обґрунтовані рішення, які мають вирішальне значення для успіху в професії.

Прийняття обґрунтованих рішень – це серцевина юридичної роботи. Юрист повинен вміти збирати та аналізувати всю доступну інформацію, оцінювати її релевантність. На основі цього аналізу юрист формує власну думку, відкидаючи суб'єктивні фактори та емоції. Здатність до логічного мислення дозволяє фахівцю будувати переконливий аргументаційний процес та приймати рішення, відповідно до чинного законодавства та спираючись на принцип справедливості.

Підготовка майбутніх юристів передбачає розвиток широкого спектру компетенцій, серед яких особливе місце займає вміння критично мислити, аналізувати інформацію та ефективно комунікувати.

Глибоке розуміння юридичних текстів вимагає застосування логічних методів аналізу. Логіка дозволяє систематизувати інформацію, виявити логічні зв'язки між різними положеннями тексту та забезпечити коректну інтерпретацію правових норм.

Володіння логічним мисленням є необхідною умовою для успішної реалізації юриста. Отже, логіка забезпечує системний підхід до аналізу правових

проблем, сприяє прийняттю обґрунтованих рішень та ефективній комунікації.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1. Опис освітньої компоненти

Мета освітньої компоненти «Логіка для юристів»: розвиток у здобувачів освіти таких ключових навичок, як: аналітичне мислення (здатність розбиратися в складних юридичних текстах, виявляти логічні помилки та будувати коректні умовиводи); критичне мислення (вміння оцінювати докази, розпізнавати маніпуляції та будувати переконливі аргументи); будувати ефективну юридичну аргументацію.

Отже, мета вивчення навчальної дисципліни полягає у тому, щоб ознайомити студентів з основними логічними операціями та навчити їх застосовувати ці знання на практиці; сформувані, розвинути логічне мислення, критичного мислення.

Базові поняття: логіка, юридична логіка, юрист, критичне мислення, логічне мислення, аналітичне мислення, логічні операції, теорія аргументації, форми мислення.

Завдання освітньої компоненти полягає у:

Завдання навчальної дисципліни полягає у забезпеченні майбутніх юристів необхідними

інструментами логічного мислення для аналізу інформації, прийняття обґрунтованих рішень та ефективної аргументації у процесі юридичної діяльності. Логічні знання уможливають розпізнавання, з подальшим редагуванням, логічних помилок, що негативно можуть позначитись на практичній діяльності майбутніх юристів.

**У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач освіти повинен:
сформувати такі компетентності**

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК17. Здатність до ініціативності, генерування нових ідей, адаптації та дій в нових ситуаціях.

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

знати та вміти (програмні результати навчання)

РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

PH18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

PH20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

PH21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

1.2. Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-сть год. з.ф.н	
		К-сть год. з.ф.н	К-сть год. з.ф.н
<i>Модуль 1.</i>			
1.	<i>Загальна логіка та юридична логіка. Практичне значення логіки у професійній діяльності</i>	2	1
2	<i>Поняття про мислення. Мислення і мова. Семіотика.</i>	2	1
3	<i>3.1. Поняття як форма мислення. 3.2. Операції над поняттями.</i>	4	2
4	<i>4.1. Судження як форма мислення. 4.2. Прості та складні судження. 4.3. Модальні судження (алетична, деонтична модальність)</i>	6	2
<i>Модуль 2.</i>			
5	<i>Закони логіки. Співвідношення логічних законів та юридичних</i>	2	2
6	<i>6.1. Умовивід як форма мислення: логічна структура.</i>	6	4

	<i>6.2. Безпосередні умовиводи. 6.3 Опосередковані умовиводи</i>		
7	<i>7.1. Доведення та спростування. 7.2. Правила та помилки при доведенні та спростуванні.</i>	4	2
8	<i>Особливості запитань та відповідей у юридичній практичній діяльності.</i>	2	1
9	<i>Логічні підстави висунення та перевірки версій. Формування гіпотези</i>	2	1
	Всього	30	16

1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Діагностика знань та формування навичок у здобувачів освіти перевіряється шляхом: перевірки виконання практичних завдань, вирішення логічних задач та ситуативних завдань. Форми зрізу знань можуть включати такі дії зі сторони викладача:

- перевірка вміння працювати з різними джерелами;
- оцінка вміння аргументувати відповідь;
- діагностика вміння алгоритмізувати дії при виконанні завдань практичного спрямування;
- перевірка правильності виконання модульних контрольних робіт;
- оцінка вміння працювати як індивідуально так і в мінігрупі.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Критерієм перевірки сформованості вмінь та навичок у здобувачів вищої освіти є набуття компетентностей. При цьому враховується :

- послідовність, аргументованість відповідей;
- вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- володіння базовою термінологією із навчальної дисципліни;
- вміння користуватися правилами дефініції при аналізі чи створенні юридичних термінів;
- демонстрування високо рівня аналітичних здібностей при вирішенні завдань практичного спрямування;
- вміння працювати в команді при вирішенні проблемних завдань;
- вміння оцінювати недоліки і переваги аргументів не лише колег, але й здійснювати самоаналіз;
- вміння правильно робити висновки використовуючи правила умовиводів;
- правильно будувати запитання (відповідно до ситуації) та аналізувати відповіді.

Для успішного завершення курсу та отримання підсумкового балу, здобувачі освіти повинні виконати всі передбачені види завдань, зокрема й індивідуальні. Завдання можуть передбачати: розв'язання логічних задач, робота із юридичними документами, створення презентацій, схем, таблиць, активна участь у дискусіях. Не менш важливою складовою є успішне проходження модульних контролів.

Оцінювання здобувачів вищої освіти:

- по 3 бали (10 занять) та по 4 бали (5 занять) за якісну підготовку до кожного практичного заняття – денна форма навчання; по 7 балів (6 занять) та по 4 бали (2 заняття) – заочна форма навчання;

**Більш детальний розподіл балів розміщено на сторінці навчальної дисципліни у навчальній платформі Moodle;*

- 10 балів за якісне виконання індивідуального завдання та:
- 20 балів – модуль 1;
- 20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Також, здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали при виконання різних видів робіт наукового спрямування (наприклад, написання статей, тез, доповідей та ін.). У такому випадку теми можуть бути вибрані самостійно, але із узгодженням з викладачем.

Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження здобувача освіти не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру ;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Національна шкала оцінювання

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Зараховано
82-89 балів	
74-81 балів	
64-73 балів	
60-63 балів	
35-59 балів	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34 балів	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

Форми та методи навчання підбираються викладачем відповідно до теми заняття.

Можуть застосовуватись такі форми навчання: традиційна лекція, практичні заняття, самостійна робота студентів, проєктна робота (дослідження певної теми, розробка проєкту з подальшою його презентациєю), використання інтернет технологій, цифрових технологій для організації навчання.

Методи: *словесні (пояснення, лекція, дискусія); *наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження); * практичні

(вправи, проекти, ситуативні завдання); *групової роботи (спільна робота студентів у мінігрупах над вирішенням навчального завдання).

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ І

Тема 1. Загальна логіка та юридична логіка. Практичне значення логіки у професійній діяльності

План:

1. Логіка як наука.
2. Особливості розвитку логіки як науки: ретроспективний аналіз.
3. Характеристика різних напрямів сучасної логіки: класичний (логіка висловлювань, логіка предикатів); некласичний (аналітична, темпоральна, деонтологічна, епістемічна, аксіологічна, логіка дій тощо).
4. Правильність/неправильність, істинність/хибність: сутність категорій логіки.
5. Роль логіки у юридичній практичній діяльності.

Завдання до теми:

1. *Створіть таблицю: співвідношення загальної та юридичної логіки.*
2. *Відшукайте 5 дефініцій поняття «логіка». Обґрунтуйте їх особливості.*
3. *Підготуйте презентації-повідомлення:*

3.1. *Характеристика напрямків некласичної сучасної логіки (деонтична, аналітична, темпоральна, епістемічна, аксіологічна, логіка дій).*

**виберіть конкретний напрямок; у своєму повідомленні здійсніть акцент на юридичній практичній діяльності.*

3.2. *Характеристика логіки висловлювань та логіки предикатів.*

4. *Охарактеризуйте поняття істини та хиби у юридичній практиці.*
5. *Підготуйте есе на тему: «Логічна культура юриста».*

Тема 2. Поняття про мислення. Мислення і мова. Семіотика.

План:

1. Поняття мислення: аналіз.
2. Співвідношення мови та мислення.
3. Характеристика природних та штучних мов.
4. Логічна сутність методу формалізації.
5. Поняття семіотики.

Завдання до теми:

1. *Аргументуйте вислів Р. Декарта «Cogito, ergo sum» (Я мислю, отже існую).*
2. *Використовуючи візуалізацію поясніть як ви розумієте : відчуття, сприймання та уявлення.*
3. *Наведіть приклади штучних мов. Чому створюються штучні мови?*

4. *Особливості використання формалізації в юриспруденції.*

Тема 3. *Форми мислення*

Заняття 3.1. *Поняття як форма мислення.*

План

1. *Форми мислення: загальна характеристика.*
2. *Поняття як форма мислення.*
3. *Зміст та обсяг понять.*
4. *Класифікація понять за змістом.*
5. *Класифікація понять за обсягом.*
6. *Закон утворення відношення між обсягом і змістом понять.*
7. *Відношення між обсягами понять (тотожності, підпорядкування, протилежності та ін.). Колові схеми Ейлера.*

Завдання до теми:

1. *Поняття та слово: здійсніть характеристику.*
2. *Наведіть приклади різних видів юридичних понять (відповідно до їх класифікації за змістом).*
3. *Наведіть приклади різних видів юридичних понять (відповідно до їх класифікації за обсягом).*
4. *Охарактеризуйте логічну структуру таких понять: закон, законність, справедливість, відповідальність, норми права, теорія права, право,*

права, дієздатність, особа, людина, неповнолітня особа.

5. *Схематизуйте, за допомогою колових схем Ейлера, відношення між обсягами понять:*

**злочин, шахрайство;*

**відповідальність, адміністративна відповідальність, кримінальна відповідальність;*

**право, норми права, норми моралі;*

**справедливість, несправедливість;*

** людина, особа, особистість.*

6. *Здійсніть логічний аналіз понять наведених у завдання 5.*

7. *Випишіть із Конституції України 10 понять та розкрийте їх логічну структуру.*

8. *Поміркуйте та надайте аргументовану відповідь на питання «Чи всі слова є поняттями?».*

Заняття 3.2. Операції над поняттями.

План

1. Види логічних операцій над поняттями: загальна характеристика.
2. Обмеження та узагальнення понять.
3. Логічна структура, правила, види дефініцій.
4. Роль дефініції в юриспруденції. Помилки у визначеннях та їх наслідки для юридичної практичної діяльності.
5. Поділ понять: види, правила поділу.
6. Класифікація понять: види, правила, особливості застосування в юриспруденції.
7. Додавання, віднімання, множення понять як логічні операції.

Завдання до теми:

- 1. Узагальніть та/або обмежте поняття: добросчесність, кримінальна відповідальність, цивільний процес, правова норма, особа, неповнолітня особа.*
- 2. Здійсніть дефініцію понять та поясніть яких правил ви дотримувались: прокурор, суддя, адвокат, злочин, правопорушення, відповідальність, нормативно-правовий документ.*
- 3. Вишиіть із цивільного та/або кримінального права 10 понять та охарактеризуйте їх юридичні дефініції.*
- 4. Наведіть приклади додавання, віднімання, множення понять.*
- 5. Здійсніть класифікацію понять: злочин, відповідальність, договір, правовий документ.*

Тема 4. Судження як форма мислення

Заняття 4.1. Судження як форма мислення

План

- 1. Судження як форма мислення. Судження та речення.*
- 2. Логічна структура суджень.*
- 3. Поділ суджень за модальністю (види модальностей).*
- 4. Поділ суджень за складністю: складні і прості судження, їх характеристика.*

Завдання до теми:

- 1. Наведіть приклади речень які не є судженнями.*

2. *Охарактеризуйте різні види модальностей, наведіть приклади.*
3. *Характеризуйте логічну структуру суджень:*
 - * Україна є унітарною державою.*
 - * Ніхто не може узурпувати державну владу.*
 - * Державною мовою в Україні є українська мова.*
 - * Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону.*
 - * Власність зобов'язує.*
4. *Опишіть процедуру здійснення верифікація в юриспруденції.*

Заняття 4.2. Прості та складні судження

План

1. Логічна структура простого судження.
2. Види простих суджень.
3. Поняття про логічне відношення між простими судженнями. Логічний квадрат.
4. Особливості відношення еквівалентності.
5. Логічна структура складних суджень.
6. Види логічних сполучників у складному судженні.
7. Істинність та хибність складних суджень.

Завдання до теми:

1. *Випишіть із ЗУ «Про вищу освіту», ЗУ «Про нотаріат», ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» по 10 простих суджень: атрибутивних, стверджувальних, заперечних, загальних, часткових, одиничних.*

2. *Випишіть із ЗУ «Про вищу освіту», ЗУ «Про нотаріат», ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» по 10 складних суджень із логічними сполучниками: кон'юнкції, диз'юнкції, імплікації, еквіваленції. Побудуйте таблицю істинності до них.*
3. *Визначіть особливості використання різних видів суджень у нормативно-правових актах.*

Заняття 4.3. Модальні судження (алетична, деонтична модальність)

План

1. *Поняття модальності. Характеристика модальних суджень.*
2. *Судження алетичної модальності: логічна та фактична модальність.*
3. *Деонтична модальність. Характеристика операторів: дозволено, заборонено, обов'язково.*

Задання до теми:

1. *Чим логічна форма категоричного судження відрізняється від логічної форми модального судження? Наведіть приклад. Відповідь обґрунтуйте.*
2. *Визначіть особливості використання модальних суджень у праві.*

Модуль 2

Тема 5. Закони логіки. Співвідношення логічних законів та юридичних

План

1. Поняття законів логіки.
2. Співвідношення понять природні, нормативні, логічні закони.
3. Ознаки правильного мислення.
4. Характеристика базових законів логіки: тотожності, суперечності (несуперечності), виключеного третього, достатньої підстави.
5. Види та характеристика логічних помилок при порушенні законів логіки.

Завдання до теми:

1. *Наведіть приклади природних законів, нормативних законів.*
2. *Наведіть приклади порушень законів логіки.*
3. *Обґрунтуйте важливість дотримання законів логіки.*

Тема 6. Умовивід як форма мислення.

Завдання 6.1. Умовивід як форма мислення: логічна структура.

План

1. Загальна характеристика умовиводів як форма мислення.
2. Види умовиводів.

3. Використання умовиводів у юридичній діяльності.

Завдання до теми:

1. *Обґрунтуйте яку роль відіграватимуть умовиводи у майбутній вашій професійній діяльності (виберіть конкретний напрям юридичної практичної діяльності).*

Завдання 6.2. Безпосередні умовиводи.

План

1. Безпосередні умовиводи.
2. Способи утворення безпосередніх умовиводів (перетворення, обернення, протиставлення предикату, логічний квадрат)
3. Правила утворення висновків у безпосередніх умовиводах.

Завдання до теми:

1. *Використовуючи прості судження, які Ви виписували виконуючи завдання до теми прості судження, утворіть різними шляхами безпосередні умовиводи. Поясніть який спосіб утворення ви вибрали та чому.*

Завдання 6.3. Опосередковані умовиводи

План

1. Характеристика опосередкованих умовиводів.
2. Дедуктивні умовиводи та їх особливості.

3. Фігури і правила силогізмів. Полісилогізми. Ентимема.
4. Правила дедуктивних умовиводів.
5. Індуктивні умовиводи: характеристика, особливості.
6. Аналогія (традуктивний) умовивід. Структура, особливості.
7. Правила виведення висновків у індуктивних, традуктивних умовиводах.

Завдання до теми:

1. Використовуючи виписані прості та складні судження із теми 4.2. утворіть складні умовиводи. Обґрунтуйте особливості їх утворення.
2. Сформулюйте провила опосередкованих умовиводів.
3. Реконструкція ентимеми. Наведіть приклади ентимем.
4. Використання опосередкованих умовиводів у юридичній практичній діяльності.
5. Визначіть особливості редуції та дедуції.
6. Особливості використання індуктивних та традуктивних умовиводів у юридичній практиці.

Тема 7. Доведення та спростування.

Завдання 7.1. Доведення та спростування

План

1. Характеристика доведення, його логічна структура.
2. Основні різновиди доведення: пряме і непряме доведення.

3. Критика та її види.
4. Характеристика спростування.
5. Види спростування.

Завдання до теми:

1. *Визначте особливості доведення.*
2. *Наведіть приклади різних видів аргументів.*
3. *Яких помилок варто уникати для ефективного доведення.*
4. *Особливості спростування у юридичній практиці.*

Завдання 7.2. Правила та помилки при доведенні та спростуванні.

План

1. Правила доведення.
2. Правила, помилки в процесі спростування.
3. Логічні парадокси.

Завдання до теми:

1. *Наведіть приклади софізмів, паралогізмів, парадоксів.*
2. *Обґрунтуйте правила доведення та спростування.*
3. *Правила критики у юридичній діяльності.*
**це заняття передбачає роботу в мінігрупах.*

Тема 8. Особливості запитань та відповідей у юридичній практичній діяльності

План

1. Логічна характеристика запитань.
2. Види запитань.

3. Відповідь. Логічна характеристика відповідей, види відповідей.
4. Роль запитань та аналіз відповідей у практичній діяльності юристів.

Завдання до теми:

1. *Наведіть різні приклади запитань та обґрунтуйте доцільність їх використання.*
2. *Визначте передумову та контекст запитання у наведених прикладах.*
3. *Здійсніть класифікацію запитань та відповідей.*
4. *Визначіть доцільність використання різних видів запитань.*

Тема 15. Логічні підстави висування та перевірки версій. Формування гіпотези

План

1. Поняття гіпотез. Характеристика.
2. Види гіпотез. Версія як вид гіпотези.
3. Верифікація та фальсифікація версій.
4. Використання версії та гіпотези у юридичній практиці.
5. Логіка дій у юридичній практиці.
6. Алгоритми у практичній діяльності юристів.
7. Логіка вибору і прийняття рішень.

Завдання до теми:

1. *Пропишіть алгоритм побудови та перевірки версій.*
2. *Пропишіть алгоритм прийняття рішень у юридичній практиці.*

3. Індивідуальна та самостійна робота здобувачів освіти

Заняття передбачають як індивідуальну, так і групову роботу, сприяючи глибокому засвоєнню матеріалу та розвитку практичних навичок.

Самостійна робота передбачає підготовку до тем, виконання завдань, вправ, роботу з інформаційними ресурсами та презентацію результатів у різних форматах, напрацювання схем, алгоритмів.

Ефективність самостійної роботи студентів оцінюється за результатами виконання практичних завдань, письмових та усних робіт, а також індивідуального творчого проекту. Індивідуальне творче завдання обирається студентом на початку семестру і оцінюється за заздалегідь визначеними критеріями. Результати проекту можуть бути представлені у різних форматах, зокрема, у вигляді наукової статті, доповіді або есе.

Орієнтовний перелік тем:

1. Особливості використання стратегій критичного мислення у практичній діяльності.
2. Інтерогативна логіка.
3. Роль логіки у формуванні логічної культури юриста.
4. Логічні операції із поняттями та їх значення у праві.
5. Застосування різних видів суджень у юридичній практиці.
6. Умови істинності суджень.
7. Значення дедуктивних умовиводів під час кваліфікації злочинів.
8. Особливості використання логічних сполучників у договорах.
9. Доведення у юридичній практиці.
10. Спростування у юридичній практиці.
11. Дотримання законів логіки (практичний аспект).

12. Невербальні засоби комунікації та їх роль в процесі аргументації.
13. Маніпуляції в процесі аргументації. Поради подолання.
14. Види модальностей.
 - *Можуть бути і інші теми, залежно від інтересів здобувача освіти та їх актуальності.*

4.Рекомендована література

Основна література

1. Логіка для юристів: підручник / В.С. Бліхар, В.В. Левкулич, М.М. Олексюк, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо, О.І. Матвієнко. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. 316 с.
2. Логіка : підручник / [О. М. Юркевич, С. В. Качурова, О. П. Невельська-Гордєєва та ін.] ; за заг. ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2022. 220 с.

Додаткова література

3. Бандурка О. М., Тягло О. В. Юридична логіка: підручник. Харків: Золота миля, 2011. 224 с.
4. Бандурка О. О., Гвоздік О. І., Кравець В. М. Логіка для правознавців: навч. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2016. 144 с.
5. Карамішева Н. В., Бовтач С. В. Збірник логічних задач і завдань. Львів: Каменяр, 1997. 109 с.
6. Хоменко І. В. Логіка: практикум: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 237 с. 21.

7. Мельничук Ю.І. Комунікативна раціоналізація та дискурсивні процедури обґрунтування норм. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №3. С.474–476
8. Мельничук Ю. Критичне мислення як базова компетентність правознавців. Перспективні напрямки розвитку економіки, фінансів, обліку та права: теорія і практика: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 12 лютого 2020 р.): у 5 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2020. Ч.5. 59 с. С. 9–11.
9. Мельничук Ю. Логічні основи аргументації як способу міркування / Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки(частина II): матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції м. Київ, 30-31 січня 2020р. м. Київ: МЦНІД, 2020. 72с. С.60-62.
10. Мельничук Ю. Герменевтичні аспекти логічного аналізу у юридичній практиці // «Альманах науки» №2(35) лютий 2020р. (за матеріалами II Міжнародна науково-практична конференція «Наука та пріоритети») м. Київ. 88с. С.81-84
11. Логіка: підруч. для студ. вищих навч. закладів / за ред. В. Д. Титова. Х.: Право, 2005. 208 с.
12. Логіка: Хрестоматія / авт.-упор. С. Д. Цалін. 3-те вид., переробл. і доповн. Х.: Факт, 2010. 864 с.
13. Конверський А. Е. Логіка: підручник. К. : Центр учб. л-ри, 2008. 304 с.
14. Логіка для юристів (кредитно-модульний курс) : навч. посіб. / В. І. Цимбалюк, Л. А. Циганчук, О. А. Мігчук [та ін.]. Л.: Новий Світ-2000, 2011. 216с.
15. Хоменко І. В. Логіка – юристам: підруч. К.: Юрінком Інтер, 2004. 224с.
16. Цалін С. Д. Логічний словник-довідник: 4-те вид., виправл. і доповн. Х.: Факт, 2006. 400 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України
URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт судової влади України URL:
<https://court.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
4. Інститут філософії ім. Г.Сковороди НАН України.
URL: <http://www.filosof.com.ua>
5. Бібліотека філософської літератури. URL:
http://dumka.ho.ua/books_kf.htm